

SLOVENSKI NAROD.

Izbija vsak dan zvečer izvešči nedelje in praznike ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 27 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopne petič-vrste po 14 h, če se oznanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in ali večkrat. — Dopolni naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravitelstvo je v Knaflnovi ulici št. 5. — Upravištvu naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravištva telefon št. 85.

Narodno-napredni volilci!

V nedeljo, dne 16. svečana t. l.

bo ob 1/2 II. dopoldne

v veliki dvorani „Mestnega doma“

Shod volilcev

narodno-napredne stranke.

Na tem shodu se Vam predstavi od Vaših zaupnikov soglasno postavljena kandidata za mesto deželnozborskih poslancev za našo belo Ljubljano

g. dr. Ivan Tavčar

občinski svetnik, deželni odbornik, odvetnik i. t. d. v Ljubljani

in

g. dr. Karel Triller

občinski svetnik, odvetnik i. t. d. v Ljubljani

Narodno-napredni volilci ljubljanski udeležite se zanesljivo tega volilnega shoda ter pokažite svojo številno navzočnostjo, da Vas navdaja isto navdušenje za sveto stvar, kot Vas je navdajalo pri lanski državnozborski ožji volitvi, ko je Vaša nepredorna in nepremagljiva falanga podrla v prah vse sovražnike slovenske napredne misli in slovenskega naprednega meščanstva.

V Ljubljani, 12. svečana 1908.

„Slovensko društvo.“

Starosta „Slovenske Sokolske Zveze“ kandidat ljubljanskih Nemcev?

Najprej suho dejstvo: Graška »Tagespost« priobčuje v večernem listu od torika, 11. t. m. dopis iz Ljubljane, v katerem konstatuje predvsem z zadoščenjem, da so se nekateri »achtungswerte Männer« odločili od slovenske napredne stranke ter pričeli boj zoper »terorizem in korupcijo« vladajočo baje v tej naši stranki. Zagotavlja potem te može krepke podpore vseh meščanov, ki so se naveličali narodnega hujskanja napredne stranke (die müde der von den Radikalen arrangierten nationalen Wühlereien und Hetzereien sind), zlasti pa obljublja tem »novim možem« popolno podporo nemške stranke. Kot deželnozborska kandidata te nove struje proklamuje potem graški organ ljubljanskih Nemcev g. dr. Vladimirja Ravniharja in dr. Vinka Gregoriča. Ker je g. nadinženir Žužek v imenu neodvisnega meščanstva volilnega odbora« stoprav večeraj naznanil ti kandidaturi, »oficijalno« pa sti šele danes razglašeni, je bil torej ljubljanski zaupnik »Tagespost« o njih obveščen preje nego ljubljanski volilci. Pripominjamo še, da ima dopis »Tagespost« popolnoma značaj oficijalnega strankarskega komunikeja in da je očitno isti dan prevzel isti dopis tudi »Grazer Tagblatt«, ki je pa izpustil ves uvod ter pričel le zadnja odstavka, oznanjujoča imeni kandidatov in pa neki popravek glede nemške kandidature v Kočevju. Slednjič konstatujemo, da je snoči »Slovenec« senačno publikacijo obeh graških listov namenoma popolnoma prezrl in da še danes niti klerikalna niti nemška stranka za Ljubljano nista imenovali drugih kandidatov.

Iz vsega tega izvajamo mi dvoje sklepov: Prvič, da klerikalna stranka sploh ne bo postavila v Ljubljani drugih kandidatov, temveč bo zavezala svoje pristaje, da poleg primarija Gregoriča, ki je itak zanesljiv, četudi »zmeren« klerikalec, volijo tudi dr. Ravniharja in da je to že od nedelje sem lepo in čedno dogovorjeno. No, ta pakt nas niti ne prese-

neča, kajti kdor se je podvrnil duševni žrtvi, da je čital zadnjih par mesecev dr. Ravniharjeve članke v »Novi Dobi«, ta je moral že zdavna zadobiti prepričanje, da bivši podpredsednik izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke počasi toda zanesljivo vesla v klerikalni tabor in da si le še v ribniški dolini zaradi lepšega nadevlje krinko narodnega radikalca. Moj Bog, brezmejna čestihlepnost je že ubila marsikateri moški značaj in nehote nam sili tu v spomin kratka politična kariera nekdanjega svobodomisla in sedanjega klerikalnega penzionista Vencaja. Dieselle Couleur in Grün — bi dejal Nemeč. In naposled — če kandidat Ravnihar noče presmešno propasti, mora reflektovati na klerikalne glasove, zakaj somišljeniki Prosenc, Požar, Žužek in kar je še tistih par tucatov zmedenih malcontentov, vendarle premalo odležajo in resnični socialni demokratje se bodo menda tudi še desetkrat premislili, predno bodo šli v boj za moža, ki večkrat menjava svoje politično prepričanje, kakor srajco. — Pa se bo reklo: takt, najnavadnejši takt bi moral starosti »Slovenske Sokolske Zveze« prepovedati, da se da zlorabiti za boj zoper dva stara sokolska brata stranki, ki je bila vedno in je še danes zagrizena nasprotnica sokolske ideje! — Ja vidite ljudje božji, takta in značajnosti se ne sme od vsakogar pričakovati, najmanj pa od političnega kamelejona. Seveda drugo vprašanje je, je-li tak mož sploh še spada v sokolske vrste?

In s tem bi bili pri kraju s klerikalnim kandidatom dr. Ravniharjem, ki bi imel še vedno izgovor, da je v slovenski družbi. Resnejšo besedo pa moramo izpregovoriti s kandidatom Ravniharjem, podpiranim, kakor smo zgoraj dokazali, javno in očitno od ljubljanskih Nemcev in to ne brez volje in vednosti »neodvisnega meščanskega volilnega odbora«. Uvodno navedeni komuniké graških nemških listov zamore in mora biti le sad izvestnega dogovora, vsaj med posamezniki — to bo uvideval vsak politični otrok. In pri tej misli sili nam v lice zadnja kaplja slovenske krvi, kriči se nam roka v pest... Da bi starosta »Slovenske Sokolske Zveze« špekuliral na en sam glas, prihajajoč iz ljubljanske kazine — ta mi-

sel je neznosna, a v danem slučaju žal le preusiljiva. Da bi mož, katerega je svet naroda, četudi v času, ko se je še hlinil našega pristajaše, poveril častno mesto voditelja onih sokolskih čet, ki so v prvi vrsti poklicane, da izvršujejo tisto delo, katero imenuje glasilo najzagrizenejših zopernikov slovenskega naroda »nationale Wühlereien und Hetzereien«, da bi ta mož padel tako globoko in reflektoval na zastopstvo bele Ljubljane s pomočjo — Nemečev, ne, to ne more biti, to bi bilo preostudno. Tak mož bi moral bliskoma izginiti s površja slovenske javnosti.

In zatregeljati na resnost kandidature dr. Ravniharja, ki bi, ako ne če ostati le predpustna šala, v danih razmerah drugačna kot klerikalno-nemčurška biti ne mogla, ne moremo in ne moremo verovati. — Toda sedaj imata besedo on in — slovensko Sokolstvo! Na zdar!

Kandidatura pol. uradnikov in narodni interes.

Pod tem naslovom je priobčila večerajšnja »Edinost« veleaktualen članek, ki se nanaša na kandidaturu okrajnega glavarja pl. Detele v Radovljici. Iz tega članka posnemamo: »Spominjamo se zadnjih državnozborskih volitev. V volilni skupini Sežana-Ajdovščina je kandidiral bivši okrajni glavar v Sežani in sedanjí vladni svetnik v Črnovicah dr. Peter Laharnar. In sicer se je zdelo s prvega — saj je g. kandidat sam zatrjal tako —, da je to samostojna kandidatura, neavezana na nobeno stranko. Ali ta videz se je kmalu porušil.

Za nas pa je bilo vprašanje: ali samostojna ali strankarska kandidatura?! — povsem irelevantno. Mi smo se takoj s prvega začetka s principijalnega stališča najodločneje uprli tej kandidaturi.

Zavzemši to stališče proti kandidaturi g. dr. Petra Laharnarja pa nas ni vodila nikaka osebna antipatija ali simpatija. Mi nismo bili proti dr. Laharnarju, ampak le proti političnemu uradniku Laharnarju. Niti ustmena zatrdila g. kandidata, da simpatizuje s programom političnega društva »Edinost« in da

priznava tržaško slovensko politiko kakor primerno — tudi taka zatrdila niso mogla nikakor vplivati na naše vedenje.

Nas je vodilo globoko prepričanje, da e. kr. politični uradnik tudi ob morebitni najboljši volji ne more biti pravi zastopnik celokupnih interesov naroda, torej ne le gospodarskih, ampak tudi narodnih in političnih aspiracij! In tudi kulturnih ne! To pa iz razloga, da ob naših specifičnih avstrijskih razmerah — kakor kažejo izkušnje slehernega dne — postaja tudi vsako kulturno vprašanje... politikum. Glej tržaško šolsko vprašanje!

Iz česa izvira naše prepričanje, da političen uradnik ne sodi za zastopnika naroda?! Političen uradnik je sam del državne javne uprave in mora to upravo zastopati tudi proti ljudstvu, katerega naj bi zastopal kakor poslanec. Tu je kolizija med dolžnostjo uradnika in dolžnostjo poslanca neizogibna. A mnoge izkušnje uče, da v tem notranjem boju zmaga je navadno — uradnik. Ne trdimo, da ne bi bilo prav nikake izjeme.

Morda se nam poreče, da moramo konsekventno biti proti kandidaturi vsakega e. kr. uradnika! Priznavamo radi, da se za take kandidature sploh ne navdušujemo. Vendar je velikanska razlika med položajem recipro kakega sodnega uradnika ali profesorja in med onim političnega uradnika. Sodni uradnik, profesor itd. so sicer v državni službi, ali oni niso izvršujoči organi državne politike in zato tudi niso izpostavljeni takemu pritisku in prognananju kakor političen uradnik.

To reminiscenco izza zadnjih državnozborskih volitev in ta izvajanja smo napisali, izzvani v to po dogodkih v sedanjí volilni borbi na Kranjskem. Tudi tam vidimo med kandidati za deželni zbor nekega e. kr. okrajnega glavarja. Paralela med to kandidaturu in ono dr. Petra Laharnarja na Goriškem je naravnost frapantna. Tudi o tej kandidaturi na Kranjskem se je hotelo trditi, da je »samostojna«, dočim je v resnici favorizirana od ene slovenskih strank in sicer — da bo paralela popolna — od somišljenikov iste stranke na Goriškem, ki je priporočala kandidaturu dr. Petra Laharnarja!

Toda to ni odločilno za nas, kdo

LISTEK.

Ljubezen Končanove Klare.

(Dalje.)

Marki bi bil rad zasakal pogovor na kak drug predmet, a princezinja ga je prekinila pri prvih besedah.

»Le mirno sedite, marki, in poslušajte, kar vam bom še povedala.orej, ko sem videla, da me občudujete, ko sem iz vaših oči spoznala vaše želje, prej nespoštljive in nespošobne želje, mi je to ugajalo. Poznate ste ženskih lepote, to pričajo različna razmerja, ki ste jih že imeli. Svojo hvaležnost za to sem vam izkazala s tem, da sem vam dovolila nekaj poljubov.«

Marki se je hitro nagnil nad princezino in je poskusil jo poljubiti, a princezinja je bila hitrejša in je ga preprečila.

»Nisem vam rekla, da začnete znova.«

»Škoda! Tolmačil sem tako vaše besede...«

»Tolmačili ste jih napačno. Moj sklep je, da bodi sedaj konec teh poljubov. Nagradila sem vas bogato za vaše občudovanje, tako da se ne morete pritoževati. Odslej bo drugače, kajti do resnične ljubezni ne sme biti med nama.«

»Zakaj ne?«

Markija je kar streslo, tako ga je presenetila ta novica.

»Kako pravite, princezinja? Vi ste nevesta?«

»Da, moj ljubi marki. Srečna nevesta, če hočete. Svojega ženina poznam še izza otroških let. Včasih sem se ga branila, a zdaj, ko sem spoznala življenje, vidim, da je bil vedno najbližji mojemu sreč.«

»A sem in tam ga je vendar kdo malo v ozadje potisnil.«

»O, da,« je ravnodušno menila princezinja. »To se lahko vsakemu primeri, če so njegovi tekmeči pogumnejši. Toda spoznala sem četudi nekoliko kasno njegove izredne vrline in zato se hočem z njim poročiti. Vi, ljubi marki, ste prvi človek, kateremu sem zaupala to skrivnost svojega sreča in ne dvomim, da se čutite počaščenega.«

»Ginjen in počaščen sem, dražestna princezinja...«

»A nekoliko vam vendar jezi, kaj ne? A nikar ne mislite, da sem vam zaupala svojo skrivnost samo, da bi vas naredila nekoliko ljubosumnega. Povedala sem vam to, da bi me boljše spoznali in pravičnejše sodili.«

»Milostiva princezinja,« je vzkliknil marki, »verujte mi, da sem vas vedno pravično sodil, dasi vas prav nič ne poznam, ker vas kakor drugih žensk sploh ni nikdar spoznal. Niti mož, ki je že obhajal zlato poroko, ne more reči, da pozna svojo ženo.«

»Nehajte, marki, in poslušajte me dalje. Kada priznam, da sem kletna. Kaj morem zato. Veseli me, da me imajo moški radi in da jim

ugajam in da mi to povedo in dokazujejo, zato koketiram z njimi. Saj koketiranje nima drugega namena, kakor delati moškim pogum, da razodenejo svoje misli in svoja čustva. Samo borniranci si donišljujejo, da se s koketiranjem že delajo obljube.«

»To umevanje vam dela vsó čast, princezinja. Ta logika!«

Princezinja je nagnila glavo v znak hvaležnosti za to priznanje.

»Toda, vidite, dragi marki, sčasoma se vsaka ženska naveliča takih čestilcev in želja jo obide, da postane delžna resnični ljubezni in resnične udanosti. Ne zadovoljuje ji več, da je samo ljubljena, tudi sama hoče ljubiti. Izkratka obide jo želja, da se omoži. V tem položaju sem zdaj jaz. Moj ženin je kot zvest Avstrijanec zapustil Ilirijo, čim je prišla pod francosko gospodstvo. Na Dunaju živi in njegovo srce koprní v brezmejní ljubezni po meni...«

»Pa vendar ne mislite zapustiti Ljubljane in se preseliti na Dunaj?«

Marki je bil resnično prestrašen, zakaj smatral je vse govorjenje tako lepe in tako pokvarjene princezinje zgolj za koketnost. V trenutku, ko je izvedel, da ga utegne princezinja zapustiti, je šele prav spoznal, koliko mu je zanjo.

»Nisem se še odločila,« je rekla princezinja. »Svojemu ženinu...«

»Kdo je ta srečni človek?« je vzkliknil marki. »Kako se zove?«

»Tega vam ni treba vedeti. Vi bi ga dali še aretovati in kot avstrijskega vojuna avstraliti, če bi se iz ljubezni do mene vtihotal v Ljubljano, če bi prišel sem, samo da bi mene videl. Dovolj je, če vam povem, da živi na Dunaju. Ko je bil prisiljen, oditi iz svoje domovine, mu nalašč nisem sledila. Hotela sem, naj bo celo leto daleč od mene; v tem času se pokaže, če me res tako ljubi, da je vreden, postati moj mož.«

Princezinja je nagloma vstala z zofe, stopila k mizici pri oknu in vzela iz predala drobno pismo.

»Prepričala sem se, da je moj ženin vreden moje ljubezni. Moje tekmovalke so celo leto skrbele za to, da je vsak dan kaj slabega izvedel o meni. Tudi o vas so mi mnogo sporočile. A ničesar ni verjel. Njegovo zaupanje je neomejeno, tako zaupanje pa izvira samo iz globoke, vroče in resnične ljubezni. Vi, dragi marki, niste zmožni take ljubezni...«

Princezinja ni mogla dalje govoriti, kajti marki je bil nenadoma planil pokonci, jo objel in stisnil k sebi in skoro brezspavno drhteč šepetal:

»Ne, motiš se, saj te ljubim, strastno, blazno te ljubim, z vso silo brezmejnejga hrepenenja. Res je, kar si prej rekla. Videl sem mnogo, doživel sem mnogo in ljubil brez številne žensk. Brez iluzij sem skeptik in cinik, a če vzlic temu blazno hrepenim po tebi, si lahko misliš, kako globoka in močna mora biti moja ljubezen.«

Stiskal jo je k sebi in ji strastno poljubljal usta, oči in lase in princezinja je to trpela in drhteč vračala te poljube. Šele obetovano trkanje na vrata je vzbudilo princezino iz njene slatke omamljenosti.

Poravnala si je lase in šele potem velela »noter«.

Hišna je prinesla na srebrnem krožniku vizitko. Princezinja jo je prečitala in kratko rekla: »Prosim gospoda, naj izvoli.«

V sobo je vstopil majhen, eleganten gospod, temne polti in velikih veselih oči.

»Graščak baron Gall — marki d' Aureville.« Tako je princezinja predstavila svoja obiskovalca in oba sta v trenutku čutila, da sta tekmovalca in vsled tega sovražnika. Priklonila sta se drug drugemu, a nihče ni izpregovoril besedice. Oba sta tudi zapazila zagonetni usmev, ki se je pojavil na ustnih princezinje, a vsak si ga je drugače tolmačil. Baron Gall je mislil, da je ta usmev izraz zadrge, ker je zasačil princezino v družbi marki, ki ga je smatral za svojega tekmovalca, marki pa je sodil, da se mu princezinja posmehuje, ker ji je bil ravnokar razodél kako globoka in iskrena je njegova ljubezen, zdaj pa vidi pred seboj tistega, ki je morda srečnejši od njega.

»Duhovita je in hudobna,« si je rekel marki. »Posmehuje se mi, ker sem se je hotel polastiti, a se mi ni posrečilo in ker je to preprečil tisti človek, ki hodi z ravno tistimi nameni semkaj, kakor jaz.«

Prisiljeni pogovor, ki se je počasi razvil, je bil mučen tako baronu, kakor markiju in oba sta hitela, da sta mu naredila konec. Princezinja se je hudomušno smejala, ko sta morala skupno oditi in se drug drugemu delati prijazna, dasi je v njih dušah telo sovraštvo.

(Dalje prihodnje.)

podpira kandidaturu političnega uradnika na Kranjskem, marveč moramo se svojega principijalnega, gori označenega stališča obsojati to kandidaturu.

Poreče se nam morda, da je razlika med bistvom državnega zbora in deželnih zborov, češ, da je prvi eminentno političen, drugi pa so administrativni zbori. To v obče ni res, glede deželnega zbora kranjskega pa še posebno ni res! Frizzo o »administrativnosti« deželnih zborov meče vlada v svet in to že radi svoje centralistične politike, ki je veljavna, da bagatelizira deželne zbornice, a v zadnjem času še posebej radi tega, da opravičuje svojo nasprotnost proti uvedenju splošne volilne pravice tudi za deželne zbornice.

Zaradi kranjskega deželnega zbora moramo naglašati, da mu v danih slučajih pripada eminentna politična naloga v imenu vsesкупnega naroda našega. **Kranjski deželni zbor je edini tak zbor, v katerem imajo Slovenci odločilno besedo!** Temu zboru pripada naloga reprezentativnega zbora za ves narod. To sicer ne ustavnopravno, ker ne more sklepati o stvarih izven Kranjske. Ali moralno more biti njegov vpliv neprecenljiv za ves narod s tem, da ob dani potrebi manifestuje v prilog rojakom v drugih pokrajinah. Dogoditi bi se moglo, da bi navstala potreba — in takih slučajev nam nadijo ravno Nemci v raznih deželnih zborih — da deželni zbor kranjski manifestuje proti splošni narodnostni politiki vlade! A tu bi radi videli e. kr. okrajnega glavarja - poslanca, ki bi si upal manifestovati proti politiki, katere izvrševalen organ je — on sam!!

Rekli smo, da je paralaeta med kandidaturu dr. Laharnarja na Goriškem in okrajnega glavarja Detele na Kranjskem frapantna. Ali v enem pogledu ta paralaeta divergira, in sicer ne v prilog e. okrajnega glavarja Detele. Dočim smo bili na Krasu proti političnemu uradniku, moramo nastopiti v slučaju g. Detele tudi proti osebi z nje znanim narodnim mišljenjem. G. dr. Laharnarju ni smogli odrekati privatnega narodnega mišljenja; o okrajnem glavarju Detele pa je znano in dokazano, da je nemškutar! Pri tem možu je izključeno, da bi se zavzemal za narodne aspiracije naše, kar je pač minimum tega, kar se zamore zahtevati od narodnega zastopnika.

Ze dejstvo samo, da je v izključno slovenskem volilnem okraju danes še možna taka kandidatura, že to dejstvo je žalostno dovolj. Če pa bo mož tudi izvoljen, bo to za narod naš na Kranjskem ubožno sprječevalo, ki mora naravnost popariti obmejnje Slovence, ki se jim je boriti v vse drugačnih nerazumno neugodnejših položajih. Kandidatura g. Detele je škandal, njegova izvolitev pa bi bila škandal vseh škandalov.

Volilni shod v Idriji.

II.

Rudar Matija Seljak priporoča kandidat teznje idrijskega delavstva.

Kandidat Gangl poudarja v odgovoru, da se bo v slučaju izvolitve najodločneje potezal, da izpolni dežela svoje dolžnosti napram Idriji, kakor tudi bo kot zastopnik delavskega mesta odločno podpiral interese delavne ljudstva.

Kandidatov odgovor so navzoči burno odobrvali.

Med slučajnostmi pojasnimi mestni tajnik J. Novak nekorektno postopanje županstva na Črnem vrhu, ki ni dovolilo nadučitelju Silvestru upogled v volilni imenik in ees. kr. okrajnega glavarstva v Logatecu, ki se je postavilo popolnoma na stran klerikalnega županstva. Doda k zadnji razsodbi glavarstva v ostrih besedah komentar in dokaže s citiranjem besed zakonitih določb protizakonito ravnanje županstva in e. kr. okrajnega glavarstva. Predlaga končno resolucijo, ki se naj pošlje e. kr. deželni vladi, in se glasi:

Današnji shod protestuje najodločneje proti nepostavnemu postopanju županstva na Črnem vrhu, ki je volilcu Franu Silvestru zabranilo vpogledati vsakomur na vpogled razstavljeni deželnozbornski volilni imenik in še posebno proti e. kr. okrajnemu glavarstvu v Logatecu, ki je z neutemeljeno in protizakonito razsodbo zavrnilo Silvestrove pritožbo.

Zlasti pa izraža shod svoje ogorčenje nad tem, da se je e. kr. okrajno glavarstvo s to svojo razsodbo postavilo popolnoma na stališče ene politične stranke in da je predstojnik tega glavarstva s tem zlorabljal svojo oblast, da je kot predsednik okrajnega šolskega sveta grajal edino za svojo volilno pravico se potezujočega nadučitelja Silvestra ter s tem kršil zakon o varstvu volilne svobode.

Shod zahteva, da e. kr. deželna vlada ta slučaj nemudoma preišče,

pouči e. kr. okrajno glavarstvo v Logatecu in županstvo na Črnem vrhu o protizakonitem postopanju ter da popolno zadoščenje nadučitelju Silvestru.

Obenem naroča shod naprednega poslanca Ivana Hribarja, da o tem kršenju volilne svobode obvesti centralno vlado in zadevo; če treba o prvi priliki spravi pred državnim zborom.

Ko je še učitelj Gangl priporočal predlagano resolucijo, je bila ta soglasno sprejeta.

Po razpravi o neki strankini zadevi zaključil predsednik nad dve uri trajajoči shod s pozivom na volilce, da stopijo odločno v volilni boj in pomorejo tako narodno - naprednemu kandidatu E. Ganglu do častne zmage.

Vesti iz Goriškega.

Klerikalci že delajo. — V nedeljo so imeli kar 8 shodov: v Brdih, v Gorah in v Vipavski dolini. Z izidom smejo biti zadovoljni, kajti tudi v Brdih, o katerih se trdi tako rado, da so vsa agrarna, je poslušalo klerikalnega kandidata Pona par sto ljudi prav verno. Prav na goriško okolico se je bilo treba vreči z vso silo agitacije, ali ker še vedno ni spozazuma med naprednjaki in »agrarci«, ni mogoč pravi odpor proti klerikalnemu delovanju, ki se je raztegnilo podrobno po celem volilnem okraju. Prva nedelja, posvečena agitaciji, je za nami. Klerikalci pravijo, da če bo še druga za nje tako ugodna, zmagajo gotovo v goriški okolici, dasi morejo biti kandidati: Berbuč, Klančič in Pon najslabši poslanci.

Za složen nastop. Kamorkoli se stopi v široko goriško okolico: na Vipavsko stran ali v Brda ali v bližnje vasi, povsodi se čuje le en klic: složimo se, združimo se proti klerikalcem. Ali do združenja pa vendar ne pride, ker se nekaj ljudi ziblje v varljivih sanjah, da bodo sami vse premagali. Sedaj gre za to, kdo izreče odločilno besedo: ali oni, ki so v večini pa hočejo združeni nastop, ali oni, katerih je le nekaj, pa hočejo samostojno pot, dasi vedo, da ne pelje do zmage. To se razreši menda v četrtek.

Klerikalna moč v naši deželi v resnici ni tako velika, kakor kričijo klerikalci: Močni so samo v Gorah v skupini kmečkih občin, drugodi pa nikjer. Klerikalci sami sodijo, da morejo v goriški okolici zmagati protiklerikalci, ako nastopijo skupno. Tako se čuje iz ust klerikalnih prvakov. Radi tega pa so se vrgli klerikalci z vsemi silami v prvi vrsti na goriško okolico. Politikujoči nunci berejo maše, da bi ne srečala pamet »agrarne« voditeljev ter bi se ne združili z naprednjaki, kajti potem bi utegnil priti polom na klerikalno stranko. Za Kras klerikalci najbrže sploh ne postavijo kandidatov, za trge imajo spravljenega g. Leop. Jenkota v Bovecu, bivšega župana, katerega pa hočejo pokazati šele v zadnjih hipih. V splošni kuriji je položaj tak, da morejo tudi zmagati protiklerikalni življi, toda seveda le združeni. Na veleposestvo so se tudi vrgli klerikalci z vso srčnostjo. Tukaj pomaga tudi proš Faidutti, ki je obetal že vse laške veleposestnike, kolikor jih je v tej kuriji med slov. veleposestniki. Vpisanih je v volilni imenik 144 veleposestnikov. Zatrjuje se, da je precej izpuščenih. V veleposestvu utegne biti hud boj, ali položaj je tak, da če to bodo držali dobro oni, ki kaj dajo na to, da naj imajo veleposestniki 3 dobre zastopnike, morajo oditi z volišča klerikalci z dolgim nosom. — Tako stojimo danes. Morda je še čas, prekrizati temeljito klerikalnem računu, toda tečejo zadnji trenotki.

Kako so organizirani klerikalci, kaže ta slučaj: Klerikalci na deželi je rekel naprednjaku: Če Vam ukažejo voliti škofa, ga ne volite; če pa nam ukažejo voliti Gabrščeka, ga pa volimo. Tako enotno hočejo nastopiti pri bližnjih volitvah. In protiklerikalci!!!

»Sokol« v Gorici je imel v ponedeljek svoj redni letni občeni zbor. O »Sokolu« v Gorici se v javnosti čuje vse premalo. Vsako leto se pokaže komaj enkrat kje na kakih veselicah z majhno telovadbo in pa maskerado napravi na pustni torek. Upati je, da novi odbor da društvu novega življenja. Prav je imel brat starosta, ko je poudarjal, da treba združiti mladino v Sokolu. Ta mladina pa naj potem tudi nastopa in se pokaže večkrat. Tudi premalo članov šteje društvo. Zopet delo za novi odbor. »Sokol« v Gorici bi moral biti v današnjih razmerah naravnost impozantno društvo!

O železniških delavnicah, ki so bile obljubljene Gorici, pišejo sedaj dan na dan po laških listih. Mestni svet goriški je poslal tudi deputacijo na Dunaj in poslanci so tudi trkali v tej zadevi te dni na ministrska vrata. Ali kakor pravijo poročila, Gorica najbrže ne dobi nič. Delavnico dobi Ljubljana, ki jo tudi

zasluži, ker je očitno oškodovana po novi železniški zvezi, drugo delavnico pa menda dobi Celovec. Gorica ne dobi nič; pa se tudi v resnici ne ogrevajo laški »caporioni« za te delavnice, ker se bojijo »staje invazije«. Ni, če bi prišle delavnice v Gorico, bi prišlo z njimi veliko Nemcev; Lahi nimajo svojih ljudi za službe v takih delavnicah, med Slovenci pri nas jih tudi ni. Zato pa se Lahs s svojega stališča čisto nič ne ogrevajo za te delavnice, uganjajo pa sedaj malo komedijo ter zvrčajo krivdo na vlado, da bi se jim ne upirali oni sloji, ki bi imeli kaj dobička od »invazije«.

Delegacije.

Dunaj, 12. februarja. Avstrijska delegacija je nadaljevala razpravo o proračunu ministrstva zunanjih del. Delegat Selinger (socialni demokrat) je rekel, da si želijo socialni demokratije prijateljsko razmerje z Nemčijo. Zato pa morajo tudi zeti, da bi se v Nemčiji ne delala taka narodnostna politika, da mora postati del avstrijskih narodnosti sovražnik prijateljskemu razmerju z Nemčijo. Ostro je obsodil protipoljsko politiko ter pozval ministra barona Aehrenthala, naj se zavzema za Avstrije v inozemstvu. — Delegat dr. Kramar je izjavil, da bi se za agresivno politiko na Balkanu ne dobila večina ne v Avstriji in ne na Ogrskem. Glede projektovane železnice iz Bosne v Sandžak je rekel, da bo reformni akciji zelo škodovalo, ako zahtevamo od Turčije koncesijo v trenotku, ko bi bilo treba odločno zahtevati, da se izvede v Macedoniji justična reforma. To bi mogoče Rusijo prisililo, da se zbliža z zapadnimi velesilami, kar bi provzročilo neprijetne komplikacije. Minister baron Aehrenthal je obširno odgovorjal vsem govornikom. Zagovarjal je seveda trozvezo in Nemčijo, češ, da govore medsebojni interesi, da ostaneta Avstrija in Nemčija močni velesili. Zaradi železnice skozi Sandžak je rekel minister, da se tu zamenjava politika z gospodarskimi zadevami. V sled tega upa, da se bodo tudi v Rusiji zaradi te stvari pomirili, ker se s tem nikakor ne misli kršiti dogovora glede neodvisnosti in samodoločbe balkanskih držav, in da Avstrija ne misli na kako pridobivanje ozemlja na Balkanu. — Proračun je bil v splošnem in v podrobnostih sprejet.

Ogrska delegacija je nadaljevala razpravo o vojnem proračunu. Med drugimi so govorili tudi hrvaški delegatje Tomičić, dr. Medaković in dr. Babie-Gjalski. Tomičić je dokazoval, da zadnje čase število hrvaških častnikov nazaduje. Zahteval je ustanovitev vojaške nižje realke na Hrvaškem s hrvaškim učnim jezikom. Končno je izjavil, da bodo hrvaški delegatje brez političnega ozadja glasovali za zvišanje častniških plač. — Dr. Medaković je ostro kritikoval vlado novega bana.

Iz proračunskega odseka. Dunaj, 12. februarja. Proračunski odsek je danes dognal najvažnejšo točko proračuna, namreč o direktnih davkih. Poročevalec je bil posl. dr. Ploj, ki je imel tudi zaključno besedo ter priporočal, naj se sprejmejo tudi vse resolucije, ki so bile stavljene k tej točki, razun resolucije poslanca Malika, ki je zahteval revizijo zemljiških davkov v Galiciji. Ta predlog je bil odklonjen, ker bo leta 1911 itak splošna revizija zemljiškodavnega katastra. — Pri glasovanju je bilo poglavje »direktni davki« sprejeto z 8.762.900 K potrebnim in z 323.552.000 K pokritja.

Italijansko vseučilišče. Dunaj, 12. februarja. Odbor nemških parlamentarnih strank je izdal o svojem današnjem posvetovanju komunike, v katerem pravi, da sta razpravam prisostvovala tudi ministra dr. Marchet in Peschka. V prvi vrsti se je razpravljalo o obnovljeni italijanski zahtevi po vseučilišču. Minister Marchet je dal na vsa vprašanja v tem oziru pojasnila, iz katerih je razvidno, da zahteve Italijanov še niso tako daleč konkretizirane, da bi sploh bilo treba proti temu nastopiti. Tudi predlog, naj bi se ustanovila popolnoma neodvisna italijanska ravna fakulteta na Dunaju, ni ničesar drugega, kakor sprožena misel, ki pa ni prišla ne od nemške in ne od italijanske strani. Zato pa se je šlo pri današnji debati le za načela, ki naj bodo odločilna za posejanje avstrijskih Italijanov na vseučiliščih v Italiji. — Pri tej priliki se je naglašalo, da se mora tudi avstrijskim Nemcem dovoliti obisk vseučilišč na Nemškem (saj jih imajo še doma preveč!) z vsemi reciprocitetnimi pravicami. Minister Marchet je povedal, da se že vrše v tej stvari poizvedbe, ki pa še niso zaključene.

Člani italijanske ljudske stranke so imeli danes klubovo sejo zaradi rešitve italijanskega vseučilišnega vprašanja. V debati se je naglašalo, da bodo italijanski poslanci v tej stvari postopali solidarno brez razlike strank. Vsekakor pa morajo Italijani vztrajati pri prvotni zahtevi, da se italijansko vseučilišče ustanovi v Trstu. Ustanovitev italijanske pravne fakultete na Dunaju bi bilo smatrati in sprejeti le za prvi korak k izpolnitvi italijanske zahteve.

Državni zdravstveni urad.

Dunaj, 12. februarja. V ministrskem svetu se je že pred davnim časom sprožila misel, naj bi se osnoval državni zdravstveni urad, ki bi se mu odkazale vse zadeve, ki so v zvezi s higijeno in s socialnimi odredbami na polju zdravstva. Ta misel se sedaj uresniči. Zdravstveni urad se ustanovi v ministrstvu notranjih del ter se mu postavi na čelo odlični strokovnjak. Novi urad bo izdajal odredbe na polju javne higijene ter bo vodil kontrolo nad higijskimi dobrodelnimi upravami. Nadalje se ustanovi v ministrstvu notranjih del oddelek za priseljevanje in izseljevanje.

O bivšem portugalskem diktatorju Franku.

Pariz, 12. februarja. »Eeho de Paris« je izvedel iz povsem nezanesljivega vira, da Franko ni pobegnil prostovoljno iz Lizbone, temuč ga je novo ministrstvo poslalo v prognanstvo, kar se mu je povedalo vljudno, a odločno.

Napetost med Francijo in Španijo zaradi Maroka.

Madrid, 12. februarja. Španski ministrski svet je razpravljal večeraj o zahtevi francoske vlade, naj bi se Španija živahneje udeleževala maroških zadev ter naj pošlje vojaštvo v Maroko. Ministri so se po dolgem posvetovanju zedinili, da se španska akcija v Maroku omeji na organizacijo policije.

Slovensko gledališče.

Popolnoma naravna je prikazen, da je nastopila proti naturalizmu in realizmu, ki sta si bila v svesti, da moreta razumevati in orisavati vsako delovanje človeške psihe kot popolnoma nujno rezultanto nadvse enostavnih psihičnih komponent, v neoromantiki močna protitež, ki je jela vpoštevati vse one fine, od nobene psihologije opredeljene, utripe človeške duše in ki je stopila na dotlej nepoznana polja človeškega čustvovanja, tjakaj, kjer se v naši zavesti napol podzavestno odigravajo najinteresnejše drame med najfinjšimi čustvi in hrepenjenji, slutnjami in spoznanji. Ko je nastopil proti nivelizirajočim tendencam socializma a veliki glasnik individualizma Friderik Nietzsche in v duhovitih aforizmih učil spoštovati v posamezniku to, kar je edino njemu lastnega, kar ga odlikuje od »ere« , tedaj se je literatomo definitivno odprla pot na polje najsubtilnejšega, najrafiniranejšega individualnega duševnega življenja.

S tem absolutnim priznanjem predpravice posameznika, ali da govorim z Nietzschejem: predpravice »gospoda« je morala započeti uničujoča destrukcija vsega onega, kar je ustvarila masa, Nietzschejevi »sužnjik«, ker vse iz nje potom tradicij in konvencij vzrastle norme so le ovire v razvoju samotvornega individuala (Ibsen, Kadar se mrtvi prebudijo). Iz teh predpostavk je izšel tudi rušilni satanski pisatelj »Zlatega runa« Przybyszewskega, ki ga je najkrepkeje dokumentiral v romanu »Satanovi otroci«. Izbral pa si je Przybyszewski iz tega konflikta individuala in mase svoje posebno polje, namreč seksualni problem, na katerega je postal pozoren že kot slušatelj medicine in psihologije. Spolni nagon posameznika, ki hrepeni utešiti se preko vseh norm in zaprek, in intelekt, ki ima svojo normativno moč v tem, da je v bistvu enak in skupen vsemu človeštvu, to sta oni nasprotujoči si gibal, med katerima se bije neizprosno, bolesten duševni boj v junaki njegovih dram in romanov.

In s satanskim veseljem se vzhodača Przybyszewski naš bolesto in trpljenjem, ki sledi iz tega konflikta strasti in razuma, in učiti uživanje te bolesti in tega gorja je njegov evangelij. Tak je bil v svojem bistvu Przybyszewski. V svojem ciklu dram »Smrtni ples ljubeznik«, kateremu pripada tudi »Zlato runo«, pa je deloma okrenil na novo pot. Vedno je še ta drama močan in glasen akord bolesti in trpljenja, vedno se še v nekakem fakirskem samotrpčenju mučijo delujoče osebe z vsako gesto in besedo, z britkimi, nejasnimi akcenti v dijalogu in jasnejšimi namigavanji; kakor žgoče

vroč podzemski vrelce prikipi ta notranja bolešt iz najintimnejših kotov njihove duše, tiho in počasi kot tema slutnja; v najsubtilnejših gibanjih njih notranjosti jo vidimo vibrirati, rasti od trenotka do trenotka, dvigati se in vreti, da slednjič prekipi ta vrelce in stopi do grla junaku bolesti Rembowskemu. In vedno še se veseli, vsaj trenotkoma, dvoje bitij tega trpljenja in se raduje moči, ki zmore preko bolesti uvati osvobodjenje svojih velikih seksualnih instinktov in si pribori zlato runo ljubezni (Irena, Przeslawski). A v tej dramu ni Przybyszewski več demonski svečenik velikih nagonov, v pridigarški halji je stopil pred nas: »S svojimi blodnimi teorijami ste udušili vest, samo da bi lahko zadostili svojemu zločinskemu spolnemu nagonu. Po vseh trgih ste razklicali, da ljubezen ne pozna prava in dolžnosti, da ljubezen opravičuje zločin.« Tako govori pokorno značca »vest« cele drame stari Ruszczye, ki se sam pokori za svoje grehe, zidajoč dobrodelne zavode, da bi s tem potolažil kazni tirjačo osodo. »Saj krivde ni, — saj je le kazen, kazen, kazen — — — Moreci dih starogrške »življenja« (usode) je vel z odra, usode, ki brez obzirno zahteva svojih žrtev in neizprosno kaznuje vsak greh v potomcih »do sedmega kolena«.

Stari Ruszczye je izzval usodo, dvoje sre je kruto pahnil iz njih mirnega tira, ko je ne meneč se za srečo družine Rembowske v zakonolomstvu z gospo Rembowske stegnil roko po zlatem runu ljubezni in je poplačal s smrtjo varanega prijatelja. To nesrečno smrt mora maščevati usoda; dvoje sre je bilo brutalno vrženih iz pravega tira med bolesto in trpljenjem in zadostiti se mora usodi s tem, da se med isto grenkobo in boljo zamotajo srčna pota pri potomcu Ruszczye in Rembowske Gustavu Stari Ruszczye sluti nad seboj jekleno roko nesreče, v dobrodelnih zavodih daruje usodi spravi dar, da bi jo potolažil — toda zaman, kazen je že v polnem teku. Z ženo kolega Laecka je mladi Rembowski zakonolomski ljubezni, da jo slednjič zapusti pričrni joč sreče od pretirano ljubljene lastne žene Irene, toda ni še dovolj težkih srčnih zmed, v literatu Przeslawskem si poišče usoda zaveznika, ki zmoti zadnje zvesto sreče v tej dramu, ženo Irene.

(Konec priložnosti.)

Dnevne vesti

V Ljubljani, 13. februarja.

— »Neodvisna« kandidata. Klerikalci na zadnjem svojem zaupnem shodu v »Unionu« niso postavili svojih kandidatov za Ljubljano in sicer zaradi tega ne, da bi prezagodaj pokazali, kakor je naglašal dr. Šteršič, nasprotnikom svojih kart, v kljub temu je bila že takrat javna tajnost, da bosta klerikalna kandidata za Ljubljano dr. Vinko Gregorič in dr. Vladimir Ravnar h. a. r. Značilno je, da so za ti dve kandidaturi nemški graški listi že vedno preden ste se oficialno proglasili v Ljubljani, kar dokazuje več nego dovolj, da sta oba kandidata v najbližji stiki ne samo s klerikalci, marveč tudi z ljubljansko nemškotarsko stranko. To dejstvo izpričuje tudi »Tagespost« in »Gruzer Tagblatt«, da bodo Nemei »varujoč svoje interese in svoje stališče« šli v svojo imenovana dva kandidata. Dr. Gregorič in dr. Ravnar sta torej kandidata klerikalno-nemške koalicije, ki se je sklenila za časa zadnjih državnozbornskih volitev. O dr. Gregoriču ni treba zgubljati besed, ker je mož znan vsi slovenski javnosti kot odkrit prista klerikalne stranke. Drugo je z dr. Ravnarjem. Dr. Ravnar je bil še pred dvema letoma podpredsednik eksekutivnega odbora narodnonapredne stranke. Da se mu je to častno mesto, da se ponudi prilika za tisto intenzivno delovanje, ki ga je on, kakor je opotovano naglašal, pogrešal pri volitvah napredne stranke. Dala se mu je torej prilika, da pokaže svoje sposobnosti in svojo delavnost, ki je preje zaman iskala primerne, nvalnega polja, da se oživotvori. To »mož delac«, ki je prej vedno vedno zatreljal, da se vse njegovo hrepenenje in kopranje suče o te da se mu dá prilika pokazati svoje fenomenalno delavnost, je ostal brebrizen in malomaren, da lahko upravičeno trdimo, da ni imela narodnonapredna stranka še nikdar take delavnega podpredsednika, kakor bil dr. Ravnar. Ko je opazil ravnanje, ki se pojavilo v naših vrstah glede njegove osebe, in ko je začel da se mu majó tla pod nogami, je kočil iz narodnonaprednega tabu in si ustanovil svojo stranko. Dal je program, sloneč na skrajno svobodnemiselnih in radikalno - narodna načelih. »Ločitev cerkve od države« to je bila glavna točka programa

— Proforski izpit iz francoščine je napravil na graški univerzi g. dr. Janko Pretnar.

— Strašna eksplozija. V armenski cerkvi v Vanu so našli turški vojniki veliko zalogo pušek, patron in dinamita. Ko so zaboje odnašali, napadli so jih armenski revolucionarji. Vnel se je hud boj. Med bojem so baje vojaki zažgali dinamit, vsled česar je nastala strahovita eksplozija, da je ves armenski okraj zletel v zrak. Ubitih je zelo mnogo oseb, škoda je velikanska.

— Za župana v Opavi je izvoljen sodni svetnik Kudlich.

— Načelniku macedanskega orožništva generalu Degiorgisu je italijanska vlada ponudila povišanje za vojnega poveljnika, kar pa je Degiorgis odklonil ter ostane rajši na svojem mestu.

Telefonska in brzojavna poročila.

Avstrijska delegacija.

Dunaj, 13. februarja. Odkes za zunanje zadeve avstrijske delegacije je danes jel razpravljati o "okupacijskem kreditu". O postavki je poročal vitez Vukovič.

Posvetovanje čeških politikov z ministrskm predsednikom.

Dunaj, 13. februarja. Poslanec dr. Pacak, dr. Kramar, doktor Hruban in Udrzal so imeli danes posvetovanje z ministrskim predsednikom baronom Beckom. Posvetovanja se je udeležil tudi minister-rojak Prašek.

Saborske volitve na Hrvaškem.

Dunaj 13. februarja. Iz zanesljivega vira javljajo, da bodo volitve za hrvaški sabor koncem tega meseca. Novi sabor bo imel svojo prvo sejo 12. marca. Če vlada ne dobi pri volitvah večine, kar je popolnoma izključeno, bo sabor zopet razpuščen.

Hrvaški ban na Dunaju.

Dunaj, 12. februarja. Danes zjutraj se je pripeljal iz Pešte semkaj hrvaški ban baron Rauch. S kolodvora je odšel naravnost v takozvano "ogrsko palačo", kjer ga je že čakal ministrski predsednik dr. Wekerle. Wekerle in Rauch sta nato imela dve uri trajajoče posvetovanje. V ogrski palači ima seje tudi ogrska delegacija. Hrvaški delegati so Raucha popolnoma ignorirali.

Baron Rauch na hrvaškem plesu na Dunaju.

Dunaj 13. febr. Baron Rauch se namerava danes udeležiti plesa, ki ga priredi hrvaško akademsko društvo "Zvonimir". Povabilo na ta ples mu je baje prot volji odbora poslal akademski odsek. Pretežna večina akademikov je vsled tega silno ogorčena in bati se je burnih demonstracij proti baronu Rauchu, ako bi res prišel na ples.

Svobodno posecanje vseučilišč.

Dunaj 13. febr. Naučni minister dr. Marchet se je obrnil na vsa vseučilišča s pozivom, naj izreko svoje mnenje o vprašanju glede svobodnega posecanja univerz.

Novi rektor na graškem vseučilišču.

Gradec 13. febr. Akademski senat je mesto odstopivšega dr. Hanauseka izvolil za rektorja dvornega svetnika dr. Hildebranda, profesorja na pravni fakulteti. Hildebrand je bil že enkrat rektor i. s. l. 1902.

Dinamitna eksplozija na Turškem.

Carigrad 13. februarja. Skladišču orožja in streliva v armenski cerkvi je vlada prišla na sled vsled denunciacije nekega Armenca. Vojstvo je našlo v cerkvi 37 zabojev, v katerih je bilo streljivo in dinamit, 300 pušk in več tisoč patron. Revolucionarji so streljali na vojake in jih 11 ubili. Eksplozija se je prigodila šele kasneje. Škoda je ogromna. Koliko ljudi je bilo pri eksploziji ubitih, se še ne da dognati.

Roparski napad.

Varšava 13. februarja. Pri Lublinu so roparji ustavili neki osebni vlak in ga oropali. Trije vojaki so bili ubiti, več oseb pa ranjenih. Roparji so uplenili 10.000 rubljev in izginili brez sledu.

Dogodki na Portugalskem.

Lisabona 13. februarja. Pod predsedstvom kralja Manuela je imel državnj svet sejo, na kateri je razpravljalo o pomiloščenju onih mornarjev, ki so se lani na neki vojni ladji uprli. Državni svet je sklenil, naj se mornarji pomiloste.

Lisabona 13. febr. Jutri izide v uradnem listu kraljev ukaz, s katerim se pomiloste upora: mornarji.

Lisabona 13. februarja. Po seji državnega sveta je kralj Manuel sprejel gojence mornariške šole, ki jo je sam obiskoval.

London 13. februarja. Finančni minister je izjavil, da bo vlada konvertirala viseče državne dolgove.

Akademsko tehn. društvo "Taber" v Gradcu priredi 20. febr. ob 8. svečer v dvorani Kaufmannshaus (Neutorgasse) predpustno veselico.

"Sava" društvo svobodnih slovenskih akademikov na Dunaju naznanja s osirom na dopis iz Novega mesta v 23. številu "Slovenskega Naroda", da je dobilo od tov. jur. Levca s osirom na njega afero povsem dovoljen odgovor ter smatra tem potem celo stvar za rešeno.

O občinskem gospodarstvu v št. Jakobu v Rožni dolini krožijo po nemških listih senzacne vesti, čes, da se je pri uradnem pregledovanju občinske blagajne našel primanjkljaj velike vsote. Za pomirjenje slovenske javnosti je najuo potrebno, da se stvar hitro pejasni.

Utomil je v Vrbskem jezeru brivski pomočnik Bogomir Safesberger iz Celovca. Kljub svarjenju si je upal na prostor, kjer je bil led pretanek, da bi držal drsalo.

Tolmin zapusti okrajni glavar Amadeo Prinzig ter se preseli v Trst kot namestništveni svetnik. Prinzig je nemiren človek, zato je bilo za časa njegovega bivanja na Tolminskem tudi mnogo nepotrebnega vzrujanja. Tolminski okraj se oddahne, ko ga zapusti Prinzig, ka ti upa se, da pride v Tolmin za glavarja kak bolj miren človek.

V geriške bolnišnice so prišli 21letnega Andreja Gregoriča z Vograškega, katerega je neko zadel s kamnom v čelo baje radi tega, ker je preveč časa govoril z nekimi dekletci, ker napadalo ni bilo vseh.

V Gorico je prišel dne 1. t. m. neki tujec in se nastanil v hotelu "Zur Post". Izdal se je za potnika Karla Weila z Dunaja. Čez dva dni je natihoma odšel, ne da bi bil poravnal račun. Pri sobarici si je izposodil 40 K ter za jamstvo pustil na nekega majorja se glasečo ogrsko hranilno knjižico z vlogo 1000 K. Sobarico je prosil, da naj o tem nikomur ne pove, češ, da ne bo kompromitiran. Slednjic so se o stvari le prepričali in prišli na to, da je bila na hranilnično knjižico vložena samo 1 K, tri niče pa je goljuf pripisal sam in s tem premočil sobarico za 40 K. Popustil je rjav popotni kovčeg in nekaj slabega perila. Goljuf je 38 do 40 let star, srednje močne postave, kostanjavih, zelo kratko postriženih las, brke je imel obrbite in debel, širok obraz. Obleka mu je bila kavne barve, črn klobuk in temnomodra zimska suknja z barfu nastim ovratnikom. Hotelirji, pozor!

Poročila sta se v Trstu gospica Rezika Mally in g. Fran Božiček, oba iz Spodnje Idrije.

Srčna žila je počila v Trstu 21letnemu sedlarju Francu Kerkoku, ki je oblezal na mestu mrtev.

Poskušen samomer. Zaradi domačih preprirov se je hotela usmrtiti v Trstu 26letna omožena Marija Kolarič, ki je skočila v morje, a so jo še pravočasno rešili.

Kud pijanec je 48letni Danijel Cigler v Trstu. Noč in dan je pijan, za svojo družino ne skrbi pa prav nič. Ko so ga prednočnim našli na cesti popolnoma pijanega in se je potem na stražnici preupal, šel je nato domov, kjer je iskal žganja. Hitro je pograbil steklenico in izpraznil, misleč, da je žganje v njej. Pa je bila karbolova kislina. Cigler je jako nevarno poškodovan in so ga prepeljali v bolnišnico.

Vlom. Pri zlatarju Miottu v Splitu so vlomili neznani tatovi in pokradli za 20.000 K zlatnine in srebrnine.

Obešil se je v Zagrebu 34letni jermernar Mirko Libert. Ker mu je pred mesecem umrla žena, je začel silno piti in se mu je zdaj morda zmešalo.

Čigav je koštrun? Dne 3. t. m. je našel delavec Ivan Jeras iz Črnuč št. 52 na državnj cesti v Stožicah precej velikega, belega koštruna, ki je taval po cesti in ga odpeljal domov. Sumi se, da je koštrun zaostal dne 3. t. m. nekemu gonjaču, ki je iz Lukovice proti Ljubljani gnal več drobnice. Lastnik naj se obrne za koštruna na občinski urad v Črnučah.

Arctiran je bil večerj pleskar-ski pomočnik Fran Keržmanec, ker je na Tržaški cesti št. 24 iz odklenjene sobe ukradel 16 K vredne ševlje in jih potem prodal pri stari-narjih za 2 K. Izročen je sodišču.

Opozorjamo izletalke iz Ljubljane na današnji inerat restavratke na prijaznem Drenikovem vrhu pri Ljubljani.

Društvena godba Ljubljanskega koncertuje danes svečer v hotelu "Južni kolodvor" (A. Seidl). Začetek ob 8. uri svečer. Vstopnina prosta.

Društvena godba Ljubljanskega koncertuje jutri popoldne v kinematografu "Edison", Dunajska cesta, nasproti kavarne "Evropa" in sicer pri predstavah ob 4., 5., 6., 7. in 8.

— Škrajna področnost. Novomenenovani voditelj okrajnega glavarstva v Postojni raspoljga na čisto slovenske občine po Notranjskem dvojezične uradne razglase, pri kojih se blesti nemščina na prvem mestu. G. voditelj, mar mislite, da službujete gori kje v rajhu? Takih razglasov še od deželne vlade same nismo navšajeni ter jih zato smatramo za predrzno izvajanje, kojemu se moramo najodločneje upreli!

Iz gledališke pisarne. Nocoj (par se poje drugič v Ljubljani Anton Dvořakova lirčna opera "Rusalka". Naslovno vlogo poje gospica Collignon, vlogo princa pa izvaja prvič g. Stanislav Orselški. Ostale partije so v rokah dam: Škrdljkove, Groszove, Marije in Rose Peršlove, Borszevske in Thalerjeve ter gospodov: Vašička, Kratochwila in Bukšeka.

— Za soboto se pripravlja Adolf Schwayerjev igrokaz "Red iz npravnosti", katerega snov je zajeta iz dijaškega življenja.

Seja odbora za Truberjev spomenik je jutri svečer ob šestih, na kar ponovno opozarjamo vse odbornike.

Gospo in gospodične, ki se hočejo priučiti hrvaškega jezika, naj se blagovoljijo zbrati v nedeljo ob 11. dopoldne v višji dekliški šoli, da se domenijo gledu ur itd. z gospodom prof. dr. Ilešičem, ki je dobrohotno in brezplačno prevzel pouk.

Odbor pomočniškega zbora gremija trgovcev v Ljubljani opozarja svoje člane na redni občni sbor, ki bo v nedeljo, dne 16. t. m. ob 10. dopoldne v Merkurjevih prostorih. Ker so jako važna stanovska vprašanja na dnevnem redu, je želeli, da se tega občnega zbora vsak zaveden nastavljenec udeleži.

Zaključni venček trgovskih sotrudnikov bo dne 15. t. m. v mali čitalniški dvorani. Zanimanje za to priredbo je splošno, kar je pač ob sebi razumljivo vsled simpatij, ki jih uživajo trgovski sotrudniki v vseh krogih.

Pevsko društvo "Slavec" priredi v nedeljo 16. februarja v restavracijskih prostorih "Narodnega doma" zabavni-pevski večer z bogatim šaliivim sporedom. Vstop prost. Začetek ob 8. svečer. Taki večeri so se sl. občinstvu jako prikupili, kar je dokazoval dosedanj obisk. Priljubljenost teh večerov proizvoda pač bratska domačnost in vseskozi lepi sporedi in neprisljena zabava.

Vlak je povezil med Borovnico in Logatecem pomožnega čuvaja Ant. Zavria.

Obrtna nadaljevalna šola v Kranju. Za zastopnika naučne uprave v šolskem odboru te šole je imenovan do konca tekoče funkcijske perijode t. j. do konca leta 1908 dež. vladni koncipist Gvidon Kočevarkondenheim, ki je dodeljen okr. glavarstvu v Kranju. Dosedanji zastopnik okrajni komisar K. Schloesser je poklican v službovanje k dež. vladi.

Iz Radomlja. Tukajšnja podružnica družbe sv. Cirila in Metoda priredi dne 16. februarja ob pol 4. popoldne v gostilni "Nastran" ljudsko veselico v prid družbe sv. Cirila in Metoda.

Semenj v Cerkljah bode v ponedeljek, dne 24. februarja.

Čudne pošne razmere. Glede na notico pod zgorejšjim naslovom v "Slovenec" z dne 29. januarja, se nam od kompetentne strani iz Ilirske Bistrice poroča: Res je, da je bila dotična brzojavka dne 14. januarja ob 3. uri 30 minut v št. Petru oddana. A brzojavni urad jo je prejel šele 15. januarja ob 9. uri zjutraj in je bila adresatu takoj nato dostavljena. Ker pa dopisnik v "Slovenec" trdi, da krivdo zadene tukajšnji poštni urad, svetujemo mu, naj se popred dobro prepriča, koga zadene krivda, predno piše o "čudnih poštnih razmerah".

Poročil se je v Novem mestu g. dr. Josip Globevnik, koncipijent pri g. odvetniku dr. Slanou, z gđ. Emilijo Seidel od tam.

Novo društvo. Ustanovilo se je "Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v metliškem sodnem okraju" s sedežem v Metliki.

Celjski "Sokol" priredi v nedelje, dne 1. marca v zgornjih prostorih "Narodnega doma" v Celju veliko maskarado pod naslovom "Na Balkanu".

V Žalcu prirede tamošnji diletentje v nedeljo, 16. februarja v dvorani Hodnikovi v prid javni "Ljudski knjižnici" zabaven večer.

Prazgodovinska najdba. Pri Rastneku pri Laškem so našli pred kratkim dober meter globoko v zemlji na nekoliko vzvišenem kraju lonec nad pol metra visok, v katerem je bil pepel in ostanki človeških kosti. Tudi bronasti okraski so bili v njem. Pred leti so našli tam v bližini več takih loncov, katere so pa vrgli proč.

nih pečatov vsled nemško-klrikalne zveze ne sme ust odpreti.

— Odlikovanje. Deželnovladni svetnik in sanitetni referent pri dež. vladi v Ljubljani, g. dr. Fran Zupanec je dobil red železne krone III. razreda.

— Iz pošne službe. Revizijsko službo poštnih in brzojavnih uradov v uradnem okolišu okrajnega glavarstva novomeškega bo opravljal poštni koncipist Josip Fischer, ker je poštni komisar dr. Ivan Slejko drugam premeščen.

— Iz šolske službe. Učitelj g. Bogomir Fegie v Knežaku je imenovan za nadučitelja v Studenem pri Postojni in pride na njegovo mesto provizorični učitelj g. Franc Starman iz Studena. Suplentinja gđ. Julijana Kobal v Rovtahu je imenovana za provizorično učiteljico istotam.

— Prebivalci Sv. Jakoba, Trnovega in Krakovega se še enkrat opozarjajo na današnji sestanek pri Čenšovarju na Dolenjski cesti ob polu 8. svečer. Pričakuje se obilne udeležbe.

— 6. volilni okraj ima jutri t. j. v petek svečer ob 8. prijateljski sestanek pri Mraku (Novi svet). Ker je ta sestanek posebno važen, prosijo se vsi gg. volilci tega okraja, da se ga v čimvečjem številu udeleže.

— Klerikalna agitacija v Kamniku. Poroča se nam: Mlečozobi kaplan in brezbrki Benkovič sta s svojimirklamacijami nastrelila mnogo kozlov. Zakaj ni gospodine Benkovič nikogar reklamiral, o katerem ve, da ne bi ž njim glasoval?

— "Neodvisni" meščanski volilni odbor je imel v torek svečer zaupni sestanek v dr. Ravniharjevi pisarni. Maherja tega sestanka sta bila znani nadzinenir Žužek in Avguštin Zajec, ki se je lani nesmrtno blamiral kot restavrater hotela "Triglav" v Bohinju. Sedaj se hoče blamirati še v Ljubljani in sicer na političnem polju. Nimamo nič proti temu! Narodno napredni volilci bodo že poskrbeli, da bo blamaža gospoda Avguština Zajca pri volitvah prav taka, kakor je bila njegova restavraterska v Bohinju!

— Klerikalni shod v št. Petru na Krasu. Poroča se nam: V nedeljo 9. t. m. popoldne se je vršil shod, katerega sta sklicala Drobnič in dr. Pegan. Zbralo se je kakih 150 poslušalcev in bil je predsednikom izvoljen Matija Penko iz Gradca. Bil je pa ta shod prava predpustna zabava. Kurat A. Abram je predlagal, naj se izroče Drobniču zaupnica za njegove zasluge, in je ljudi nagovarjal, naj rečejo "ja". Nekdo je zaklical "ne". Dr. Pegan vpraša, kdo je to, ki se je oglasil in pravi da ne. Nato pravi nekdo, kda ste vi? Dotični reče: Jaz sem Ivan Smrdel, kmet z Trnja št. 25. Nato reče predsednik: pojdi sem gor in ti dam besedo. V tistem hipu zakriči ta muhasti dušni pastir Železny iz Trnja in dr. Pegan: Proč z njim, odstranite ga, vrzite ga ven. Nato reče Janez Smrdel: Lepo postopate z nami kmeti na shodu. Meni je predsednik dovolil govoriti in vi tega ne pustite. Pa če ravno mene ne pustite govoriti, a vsaj toliko rečem, naj naš dosedanji poslanec Drobnič dokaže, kaj je v 6 letih za nas dobrega storil in če je v teku 6 let le za 6 vinarjev nam kmetom pomagal, pa ga bodemo volili, toda dolgotrajni Drobnič molči. Na to skoči trnjski duhoven Železny pokonci in z dr. Peganom zavpijeta: "Vrzite ga ven", dasiravno je bil Iv. Smrdel zunaj v veži pod oknom. Na to ga opetovano pozove predsednik, saj ti dam besedo, pojdi na oder in bodeš govoril. Toda Smrdel mu reče: Zagotovite mi, da bodem lahko brez skrbi govoril, grem takoj. Predsednik pravi, nič se ne boj kar stopi. Ko je pa Janez Smrdel par korakov naredil, planetava kviško duhoven Železny in dr. Pegan, pritečeta z vso silo ven in zgrabita ga kot dva rabeljna, tako, da ga je eden celo na roki ranil. A Janez Smrdel stoji kot star vojak pozorno, neustrašeno, ostro pogleda dotično in reče: Sramota za vaji, enega doktorja in duhovna, da mene priprostega kmeta, ko sem hotel par besedi govoriti tako tolovajsko napadate. Takoj po ti besedi sta ga pustila. A hujskala sta druge kmete, naj ga na bližnjih stranskih vratih ven vržejo. A kmetje, dasi ravno vsi zbegani so imeli večjo pamet kot gori omenjena dva. Le brat tukajšnjega župana Margona iz Koč ga je sunil pod brado. Nato ga hočeta omenjena gospoda s silo ven vržeti, a on se ne pusti, pred smrt, na to pokličeta občin. redarja in ukažeta, naj ga odstrani. Janez Smrdel reče: Ker vem, da ste služabnik in morate spoiliti svojo dolžnost, takoj grem in se je odstranil. Nato je bil shod kmalu končan in sadnje besede je pregovoril Drobnič tako-le: Predragi moji poslušalci, verujte se liberalizma, zdaj je mojega govora konec in denem vse skupaj v lonec.

— Nič shodov ali strah pred volilci. Po milosti vlade, klerikalcev in Nemcev samostojni kandidat okr. glavar Oton pl. Detela se ne bo predstavil volilecem mešne skupine Kamnik-Tržič-Radovljica. Izrazil se je, da ne priredi nobenega shoda. Menda misli, da ga v Radovljici in Tržiču že tako poznajo. Toda v tej mestni skupini voli tudi Kamnik, in če se kandidatu Deteli še toliko vredno ne zdi, da bi se pokazal v Kamniku in se predstavil ondnotnim volilecem, je to za te volilce naravnost žaljivo. Pri zadnjih državnozbornskih volitvah so celo ministri Pacak, Foit in Derschatta priredili volilne shode in to v krajih, kjer jih vsak otrok pozna, tako navaden okrajni glavar, kakor je gospod pl. Detela, pa misli, da bi se ponižal, če bi stopil pred volilce. Ali pa se gospod pl. Detela mar volilcev boji?

— Odločba logaškega okrajnega glavarstva v zadevi črnovrškega nadučitelja je v vseh krogih, zlasti pa med juristi, vzbudila največje ogorčenje. Soglasna je sodba, da je ta odločba nečuten juridičen in političen škandal in bi morala vlada na odločbi podpisane in zanjo odgovornega g. Ekla zaradi tega takoj vzeti v disciplinarno preiskavo. Vsaka zmota je namreč pri tej odločbi absolutno izključena; glavarstvo je natančno vedelo kaj dela in je namenoma izdalo tako odločbo, ki bije postavil in pravilje v obraz. Ker se deželna vlada ne gane, sklepamo iz tega po vsi pravici, da je Schwarz s tem početjem logaškega glavarstva zadovoljen in bo torej on dal za to početje odgovor.

— Samonemski poštni pečat je v rabi pri pošti v Tržiču. To je vendar škandal. Naj bi državni poslanci za Tržič vendar enkrat zaropotali v ministrstvu — pravijo ljudje in človek bi jim pritrnil, ko bi ne vedel, da ta poslanec še v zadevi poštni

ve stranke. Dr. Ravnihar je računal, da bodo vzpričo takega programa napredni elementi kar trumoma uhajali v njegovo stranko. Ko je avidel, da se je motil, je tako hitro obrnil svoj plašč, kakor preje, ko je izkočil iz narodno-napredne stranke. Jel se je v svojem listu dobrikati klerikalcem in za časa državnozbornskih volitev je bil njegov monitor zgolj druga, malo ublažena izdaja "Slovenca". Sedaj pa je mož že srečno prijadril v tisti pristan, od katerega je samo še neznan korak v klerikalni tabor. Sicer pa, ali se sploh more trditi, da je dr. Ravnihar neodvisen, samostojen kandidat, ali recimo kandidat takozvane gospodarske stranke? Znano je, da "gospodarska" stranka v Ljubljani nima prav nikake zaslombe in da more v najboljšem slučaju računati pri volitvah na okroglo 100 glasov. In zaradi teh bovih glasov bi naj dr. Ravnihar kandidiral?! Ne smatramo ga za tako neumnega, da bi se radi teh 100 glasov spuščal v volilno borbo. Mož je oblekel kandidatsko togo radi tega, ker računata na svojo zmago, saj so mu zagotovljeni klerikalni in nemški glasovi! V sled pakta s klerikalno - nemško koalicijo je splavala na površje njegova neodvisna, samostojna kandidatura. Torej so »radikalno« narodnega in radikalno - svobodomiselnega kandidata dvignili na ščit klerikalci in Nemei! In dr. Ravnihar je predsednik »Slovenske sokolske zveze! Kaj poret naša sokolska društva, ko izvedo, da je predsednik njihove zveze kandidat združenih Nemecev in klerikalcev? Kaj poret pristajši "gospodarske stranke" v ribniški dolini, ki so doslej verovali v Ravniharja kot radikalnega narodnjaka in svobodomiselnca. Malo čudno se jim bo vsakakor zdelo, da se "gospodarska" stranka v ribniški dolini bori proti klerikalcem, v Ljubljani pa nastopa njen predsednik kot kandidat klerikalne stranke!

— Značilna izjava. Po Radovljici kroži za vladno - klerikalno - nemškutarskega kandidata gosp. pl. Detela jako značilna govorica. Povsem verodostojni ljudje pripovedujejo, da je okrajni glavar plem. Detela izjavil, da ne priredi nobenega shoda, češ, da mu je vseeno, če bo izvoljen ali ne. Ako bo izvoljen, postane najbrže deželni glavar, ako ne bo izvoljen, pa pride na lepo mesto v ministrstvu ali pa vsaj postane deželnovladni svetnik v Ljubljani. Ker je torej na vsak način preskrbljeno, da dobi Detela lepo plačilo za svoj trud, oškodovati in oslabiti narodno-napredno stranko, bo za volilce vsakako boljše, če ne izvolijo gosp. Detela. V tem slučaju postane g. pl. Detela vsaj vladni svetnik, dasi še dolgo ni na vrsti, dočim bi imeli davkoplačevalci očitno škodo, če bi Deteli pomagali do izvolitve. Gosp. Detela namreč ne misli iti v penzijo, saj je še jako mlad mož in zdrav kot drenov klin. Če bi postal deželni glavar, bi mu vlada dala dopust in mu pustila celo plačo, tako da bi vlekel dvojno plačo, kot deželni glavar in kot okrajni glavar. Kakor se vidi, je to prav lep načrt!

— Nič shodov ali strah pred volilci. Po milosti vlade, klerikalcev in Nemcev samostojni kandidat okr. glavar Oton pl. Detela se ne bo predstavil volilecem mešne skupine Kamnik-Tržič-Radovljica. Izrazil se je, da ne priredi nobenega shoda. Menda misli, da ga v Radovljici in Tržiču že tako poznajo. Toda v tej mestni skupini voli tudi Kamnik, in če se kandidatu Deteli še toliko vredno ne zdi, da bi se pokazal v Kamniku in se predstavil ondnotnim volilecem, je to za te volilce naravnost žaljivo. Pri zadnjih državnozbornskih volitvah so celo ministri Pacak, Foit in Derschatta priredili volilne shode in to v krajih, kjer jih vsak otrok pozna, tako navaden okrajni glavar, kakor je gospod pl. Detela, pa misli, da bi se ponižal, če bi stopil pred volilce. Ali pa se gospod pl. Detela mar volilcev boji?

— Odločba logaškega okrajnega glavarstva v zadevi črnovrškega nadučitelja je v vseh krogih, zlasti pa med juristi, vzbudila največje ogorčenje. Soglasna je sodba, da je ta odločba nečuten juridičen in političen škandal in bi morala vlada na odločbi podpisane in zanjo odgovornega g. Ekla zaradi tega takoj vzeti v disciplinarno preiskavo. Vsaka zmota je namreč pri tej odločbi absolutno izključena; glavarstvo je natančno vedelo kaj dela in je namenoma izdalo tako odločbo, ki bije postavil in pravilje v obraz. Ker se deželna vlada ne gane, sklepamo iz tega po vsi pravici, da je Schwarz s tem početjem logaškega glavarstva zadovoljen in bo torej on dal za to početje odgovor.

— Samonemski poštni pečat je v rabi pri pošti v Tržiču. To je vendar škandal. Naj bi državni poslanci za Tržič vendar enkrat zaropotali v ministrstvu — pravijo ljudje in človek bi jim pritrnil, ko bi ne vedel, da ta poslanec še v zadevi poštni

